

979 - TEVESSÜL ÇEŞİTLERİ

Soru

Teveessülün çeşitleri nelerdir?

Detaylı cevap

"Teveessül" ve "Vesîle" kelimesi ile dört şeyden birisi kastedilir.

Birincisi:

O olmadan Allah Teâlâ'ya îmânın tam olmadığı teveessül. Bu teveessül, Allah Teâlâ'ya ve Elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e îmân ve itaat etmekle Allah Teâlâ'ya teveessülde bulunmaktır.

Nitekim Allah Teâlâ'nın şu sözünden kastedilen teveessül budur:

[سورة المائدة الآية: ٣٥] (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ)

"Ey îmân edenler! Allah'tan korkun ve O'na (itaat ve O'nun hoşnut olduğu amellerle) yaklaştırmaya vesile arayın. O'nun yolunda savaşın ki kurtuluşa eresiniz (O'nun cennetini kazanasınız.)" (Mâide Sûresi: 35)

Allah Teâlâ'ya, güzel isimleri ve yüce sıfatlarıyla teveessülde bulunmak da bu tür teveessüle girer.

Teveessülde bulunan kimse, itaat olan amelleri işlemek ve onları vesile kılmak sûretiyle Allah Teâlâ'ya yalvarır ve O'ndan ister.

İkincisi:

Hayattaiken Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den kendisi için duâ etmesini istemek ve mü'minlerin birbirleri için duâ etmesini istemek sûretiyle Allah Teâlâ'ya teveessülde bulunmaktır. Bu teveessül de birinci teveessüle tâbi olup istenen ve teşvik edilen teveessüldür.

Üçüncüsü:

Yaratılanın makamı ve zâtı ile Allah Teâlâ'ya tevessülde bulunmaktır.

Örneğin bir kimsenin şöyle demesi:

"Allahım! Peygamberinin makamı ile sana yöneliyorum!"

Bu tür tevessülü bazı âlimler, zayıf olmakla birlikte câiz görmüşlerdir. Fakat doğru olan bu tür tevessülün haram olduğudur. Çünkü duâda Allah Teâlâ'ya ancak O'nun isimleri ve sıfatları ile tevessül bulunulabilir.

Dördüncüsü:

Tevessül günümüzde kimselerin örfünde, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e yalvarıp yakarmak ve O'ndan yardım istemek (ölülerden ve evliyâdan imdat dilemek) haline gelmiştir ki bu tevessül, büyük şirktir. Çünkü yalvarıp yakarmak ve imdat dilemek, Allah Teâlâ'dan başkasının gücünün yetmediği bir ibâdetdir. Dolayısıyla bu ibâdetin, Allah Teâlâ'dan başkasına yapılması, büyük şirktir.

Yine de en iyisini Allah Teâlâ bilir.